

Mia Bašić, studentica IV. godine
Pravnog fakulteta Sveučilišta u Splitu

**MULTILEVEL REGULATION AND THE EU, The Interplay between
Global, European and National Normative Processes, edit: Andreas
Follesdal, Ramses A. Wessel, Jan Wouters; Martinus Nijhoff Publishers,
Leiden – Boston, 2008., p. 420**

Pravne propise u posljednje vrijeme više ne stvaraju isključivo države; u sve većem broju, oni su produkt i međunarodnih organizacija, ali i raznih drugih međunarodnih tijela. U isto vrijeme, ovi propisi bitno utječu na svakodnevni život građana i kompanija, pogotovo zbog toga što je postalo izuzetno teško povući crtu između međunarodnog prava, prava Europske unije i domaćeg prava. Da bi nam ovi normativni procesi i međugra između različitih pravnih poredaka bili što jasniji, potrudili su nam se objasniti pravni stručnjaci, okupljeni pod akademskom suradnjom u okviru Mreže izvrsnosti EU (eng. *EU's Network of Excellence*) – *CONNEX* (eng. *Connecting Excellence on European Governance*). Temeljem njihova rada, a u izdanju Martinus Nijhoff Publishers 2008., izašla je i knjiga pod nazivom „*Multilevel Regulation – The Interplay between Global, European and National Normative Processes*“. Temeljni pojam knjige „multilevel regulations“ koji indicira na to da mnogi propisi u područjima kao što su, primjerice, područje trgovine, financijske suradnje, ispravnosti hrane, farmaceutskih proizvoda, sigurnosti, terorizma, zaštite okoliša ili internetska zaštita i sl. nastaju u okrilju regulatornih agencija! Osim mapiranja „propisa na više razina“, na temelju brojnih studija slučaja, knjiga analizira i posljedice koje multilevel regulation ima u odnosu na oblike pravne zaštite i legitimiteta.

Knjiga je izašla u izdanju Martinus Nijhoff Publishers, Leiden – Boston, 2008., uredili su je Adreas Follesdal, Ramses A. Wessel i Jan Wouters, a ima 420 stranica. Na početku knjige nalaze uvod (str. 1- 6), iza čega slijede tri velika poglavlja koja čine glavni sadržaj knjige (str. 7 – 398), nekoliko riječi o suradnicima (str. 399 – 405) i indeks (str. 407 – 420). Sada ćemo dati kratki pregled studije.

Prvi dio „Multilevel regulation and the EU: Towards a research agenda“ (str.7 – 47) započinje općim istraživanjem i postavlja razvoj programa istraživanja u pogledu fenomena *multilevel regulation*. Autori **Ramses Wessel** i **Jan Wouters** u svom radu „*The Phenomenon of Multilevel Regulation: Interactions between Global, EU and National Regulatory Spheres*“ detaljnije istražuju ovaj fenomen, povezujući ga s regulacijom i višerazinskom vlasti, ali također istražuju i odgovore koje je pravna zajednica dala do danas.

Drugi dio „Mapping the Unmappable: Case – Studies of Multilevel Regulation“ (str. 49 – 209) sastavljen je od niza znanstvenih studija fenomena i svih problema koje on sadrži. **Bärbel-Dorbeck Jung** analizira izazove zakonitosti međunarodnih propisa u području farmaceutskih proizvoda u radu pod nazivom „*Challenges*

to the Legitimacy of International Regulation: The Case of Pharmaceuticals Standardisation“. Dalje, **Caroline Bradely** („Financial Trade Associations and Multilevel Regulation“) istražuje financijska trgovačka udruženja i utjecaj njihovih aktivnosti na „višerazinski propis“ o financijskim uslugama. **Bart De Meester** („Multilevel Banking Regulation: An Assessment of the Role of the EC in the Light of Coherence and Democratic Legitimacy“) pobliže promatra fenomen MR-a u području bankarskih usluga s aspekta Europske zajednice. **Robert Uerpmann-Witzack** („Multilevel Internet Governance Involving the European Union, Nation States and NGOs“) analizira regulatorno upravljanje internetom na više razina. **Erling Johannes Husabø** („The Interaction between Global, Regional and National Regulation in the Definition of Terrorism“) proučava normativni proces na različitim razinama koje definiraju pojam terorizma. I na kraju, **Mirjam Kars** i **Helen Stout** u studiji „The Transatlantic Common Aviation Area: Competing Legal Orders and State Self-Interest“) pobliže proučavaju transatlantski zajednički zračni prostor kao studiju slučaja *multilevel regulation*.

Treći dio knjige „Challenges Flowing from Multilevel Regulation“ (str. 211 – 375) bavi se implikacijama „višerazinskih propisa“ u vidu ljudskih prava, sudske kontrole i vladavine prava. Usmjeravajući se na pitanje kako se suci nose s fenomenom *multilevel regulations*, **Rory Stephen Brown** („How Do Judges Cope with Multilevel Regulation“) daje nam temeljitu analizu triju slučajeva vezanih za ljudska prava, koji ističu višerazinske regulatorne sustave (eng. *multilevel regulatory regimes*). **Clemens A. Feinäugle** („Legal Protection of the Individual Against UN Sanctions in a Multilevel System“) analizira probleme koji se bave višestrukim jurisdikcijama za pregled ljudskih prava Vijeća sigurnosti u Europi. Nadalje, doprinos **Christine Eckes** koja se predstavlja radom „Trapped between Courts or How Terrorist Suspects Lost Their Right to a Remedy“ ističe različite načine kojima su različiti europski sudovi održali zaštitu ljudskih prava za terorističke osumnjičenike. **Mielle Bulterman** („Multilevel Economic Regulation and the EC Protection of Fundamental Rights“) raspravlja o načinu na koji međunarodna ekonomska pravna pravila utječu na osobna prava prema pravu Europske zajednice. **Andrea Keessen** („Reducing the Judicial Deficit in Multilevel Environmental Regulation: The Example of Plant Protection Products“) istražuje kako se može smanjiti sudski deficit nastao u višerazinskoj regulativi zaštite okoliša, uzimajući sredstva za zaštitu bilja kao primjer. **Andrea Ott** („Multilevel Regulation Reviewed by Multilevel Jurisdictions: The ECJ, the National Courts and the ECtHR“) pridonosi rasvjetljavanju pojma *multilevel regulations* svojom analizom načina na koji se europski i nacionalni sudovi pokušavaju uhvatiti u koštac s fenomenom višerazinske regulative. Konačno, na kraju ovog dijela nalazi se rad „Hierarchy in Multilevel Regulation“ čiji je autor **Nikos Lavranos** koji je ovdje izložio argument da sustav hijerarhije normi, onako kako se to prakticira u pravu Europske zajednice, nije statičan, već upravo suprotno – on je fleksibilan, razlikuje se ovisno o području i specifičnim okolnostima slučaja u razmatranju.

Na kraju knjige nalazimo epilog „Toward more Legitimate Multilevel Regulation“ (str. 377 – 405) što ga je napisao **Andreas Follesdal**, gdje razmatra

sedam koraka koji bi, po njegovu mišljenju, vodili ka legitimnijoj „višerazinskoj regulativi“.

Ova knjiga nudi nam niz vrijednih izvora o međugri između međunarodnog, europskog i domaćeg prava. Riječ je o vrijednoj i potrebnoj knjizi koja ne samo da prati razvitak Europske unije i njenog prava, već registrira i analizira važni proces međusobnog prožimanja višerazinskih izvora prava.